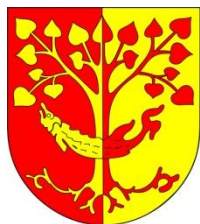

MESTO VEĽKÝ MEDER

**VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE
MESTA VEĽKÝ MEDER
č. 154
KTORÝM SA MENÍ A DOPLŇA VZN č. 120
O EVIDENCII PAMÄTIHODNOSTÍ
MESTA VEĽKÝ MEDER**

Nadobúda účinnosť dňom 09.11.2013

Mestské zastupiteľstvo vo Veľkom Mederi podľa § 6 a § 11 ods. 4, písm. g) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a podľa § 14 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, v znení zákona č. 479/2005 Z. z. a zákona č. 208/2009 Z. z. („pamiatkový zákon“) vydáva toto Všeobecne záväzné nariadenie o evidencii pamätihodností Mesta Veľký Meder.

**Všeobecne záväzné nariadenie č. 120
o evidencii pamätihodností Mesta Veľký Meder sa mení a dopĺňa o**

1. Prílohu č. 1 VZN č. 120 o evidencii pamätihodností mesta Veľký Meder – Zoznam hmotných nehnuteľných pamätihodností mesta Veľký Meder, ktorá je súčasťou tohto VZN.
2. Prílohu č. 2 k VZN č. 120 o evidencii pamätihodností mesta Veľký Meder – Zoznam hmotných hnutel'ných pamätihodností mesta Veľký Meder, ktorá je súčasťou tohto VZN.
3. Prílohu č. 3 k VZN č. 120 o evidencii pamätihodností mesta Veľký Meder – Zoznam nehmotných pamätihodností mesta Veľký Meder, ktorá je súčasťou tohto VZN.

Záverečné ustanovenie

1. Toto VZN schválilo Mestské zastupiteľstvo vo Veľkom Mederi dňa 23.10.2013.
2. Toto VZN nadobúda účinnosť 15. dňom zverejnenia.

Vo Veľkom Mederi dňa 23.10.2013

Ing. Néveri Alexander
primátor mesta

ZOZNAM HMOTNÝCH NEHNUTEĽNÝCH PAMÄTIHODNOSTÍ MESTA VEĽKÝ MEDER

Mesto : Veľký Meder
 Katastrálne územie : Veľký Meder
 Okres : Dunajská Streda

č.	pamätihodnosť	adresné údaje - adresa popisom	orien. číslo	súp. číslo	parc. číslo	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Evid. číslo rozhodnutie obce o zápise
I.	Kostoly:						
1.	Kostol reformovanej kresťanskej cirkvi	Stará ulica		646	2376	Klasicistický kostol s barokovými prvkami bol postavený v roku 1785. V roku 1801 pristavili k nemu kostolnú vežu a v roku 1838 vežové hodiny.	
2.	Kostol reformovanej cirkvi v mestskej časti Ižop	križovatka ulíc Kostolná a Hlavná		3042	1	Kostol klasicistickými prvkami, znovu postavený v prvej polovici 19. storočia zo staršieho, z tureckými vojnami zničeného kostola, z ktorého sa použili základy a obvodové múry. V roku 1924 upravený novou vežou.	
3.	Kostol rímskokatolíckej cirkvi sv. Mikuláša	ul. Svätého Štefana		650	3794/2	Kostol bol postavený 28. októbra 1900 v neorománskom slohu. Stavba nového kostola bola financovaná členom jednej grófskej rodiny - vojvodkyňou Sabran Pontevés – Kőröspataki Kálnoki Adalheidis na pamiatku jej syna a manžela. Kostol bol pôvodne naprojektovaný ako trojloďový neogotický, ale na základe finančných problémov bol plán zmenený na jednolodňový eklektický štýl a takto bol aj postavený.	
4.	Kaplanka v areáli	cintorín		2993	3700	Objekt bol postavený v roku 1910.	

	rímskokatolíckeho cintorína	rímskokatolíckej cirkvi				Postavila ho rodina Wéberovcov, Ferenc Wéber a jeho manželka Mária Janková. Kaplnka v roku 2004 bola reštaurovaná. Vnútorne vybavenie kaplnky je skromné. Na vonkajšej strane kaplnky je umiestená pamätná tabuľa Lajosa Kazinczyho dôstojníka maďarskej armády v roku 1849.	
II.	Domy:						
1.	Želiarsky dom - vlastivedný dom	ul. Ružová	23	179	3696/ 417	Obytný dom postavený v roku 1836. Vlastivedný dom bol zriadený v roku 1980 so zachovaným slohovým exteriérovým výrazom.	
2.	Budova bývalej rímskokatolíckej školy tkz. kláštorná škola	ul. Svätého Štefana	30	336	3795/3	Škola bola zriadená v roku 1902. Zriadila ju grófka Adela Kőröspatoky Kálnoky. Škola bola posvätená 27. júla 1902. Vyučovali tu mníšky Sv. Vincenta až do roku 1944. Názvom dievčenskej školy bola „Škola Sv. Elzeara“. Vyučovanie organizovali dvoch triedach. Školu navštevovalo medzi dvoma svetovými vojnami priemerne 200 žiakov.	
3.	Budova bývalého rímskokatolíckeho junáckeho spolku	ul. Komárňanská	17	53	3071	Budova bola postavená v 30-tych rokoch 20. storočia. V tejto budove bola v roku 1949 založená MO Csemadok-u. Dnes sídli v budove mestská knižnica.	
4.	Radnica – primátorský úrad	ul. Komárňanská	7	208	3189/1 3189/2	Budova postavená v neoklasickom štýle na začiatku 20. storočia.	
5.	Budova farského úradu reformovanej cirkvi	ul. Stará	13	640	2375	Budova postavená začiatkom 19. storočia, prestavaná v roku 1877. Objekt s päť osovou, plasticky riešenou uličnou fasádou.	

6.	Budova železničnej stanice	ul. Železničná	54	896	2627/1	Budova železničnej stanice bola vybudovaná v roku 1896, kedy bola odovzdaná 53,5 km trať medzi Dunajskou Stredou a Komárnom.	
7.	Budova pošty	ul. Komárňanská	5	209	3187	Budova s plasticky zdobenou hlavnou fasádou.	
8.	Mlyn	ul. Komárňanská	1	6	3507	Budova postavená medzi dvoma svetovými vojnami bol vo vlastníctve pána Rudolfa Sándora.	
	<i>Obytné domy z pôvodnej zástavby mesta:</i>						
9.	Budova materskej školy	Nám. Bélu Bartóka	18	495	3/3	Budovu vybudovali na začiatku 20. storočia. Bola to budova mestskej materskej škôlky.	
III.	Cintoríny:						
1.	Rímskokatolícky cintorín	ul. Sv. Štefana			3698 3699 3700	Pôvodným pohrebným miestom našich predkov bol cintorín okolo prvého kamenného kostola katolíkov, ktorý stál na vršku. Pokračovaním tohto cintorína je dnešný cintorín. V areáli cintorína je kaplnka z roku 1910. Hlavný kríž cintorína je kamenný, pred kaplnkou. Dobové náhrobné kamene z konca 19. a začiatkov 20. storočia, ojedinele zachované kovové kríže.	
2.	Cintorín reformovanej cirkvi	ul. Cintorínska			3701 3702	Predkovia kalvínov sa pochovávali na umelo vytvorenom vršku, ktorý mal brániť hroby jednak pred spodnými vodami a jednak pred častými povodňami. Výška jednotlivých hrobov určovala aj spoločenské postavenie a majetnosť zomrelého. V areáli niekoľko hrobov v zdobenej kovovej ohrade.	
3.	Židovský cintorín				4677 4678	Cintorín leží na sever od obce na vodorovnom teréne. Je ohradený	

						betónovým múrom a jeho rozmery sú 72x50 metrov. Veľká väčšina náhrobkov je zo šedého či bieleho mramoru. Počet náhrobkov je 218. Nápisy na pomníkoch sú hebrejské. Minimálny je počet náhrobkov s maďarskými alebo nemeckými nápismi.	
4.	Srbský cintorín	ul. Fučíkova			1555/1 1559	Pohrebé miesto 54643 srbských vojnových zajatcov zo zajateckého tábora, ktorý bol počas 1. svetovej vojny na území nášho mesta.	
5.	Evanjelický cintorín	ul. Fučíkova			1560 1561	Pohrebne miesto najmä sem presídlených slovenských spoluobčanov.	
6.	Cintorín m. č. Ižop	ul. Kostolná			272/1 272/2 272/3 272/4 272/5	Vznikol okolo prvého kamenného kostola, postaveného pravdepodobne v 16. storočí. Stopy po kostole sú i dnes viditeľné. Cintorín má charakteristické črty cintorína reformovanej cirkvi. V areáli cintorína je pomník padlých vojakov počas 1. a 2. svetovej vojny v podobe kríža.	
IV.	Hroby:						
1.	Hrob Józsefa Szeiffa	cintorín rímskokatolíckej cirkvi			3698	Na hrob Józsefa Szeiffa, armádneho lekára v roku 1848, každoročne kladú vence MO Csemadok-u, orgány štátnej správy, zástupcovia cirkví a škôl.	
2.	Hrob Józsefa Nagy Rátza	cintorín reformovanej cirkvi			3701	Náhrobný kameň Józsefa Nagy Rátza (1808-1878), ktorý viackrát bol poručíkom miestneho zemianstva a richtárom mesta. V roku 1848 bol rotmajstrom národnej gardy. V jeho osobe si ctíme významného miestneho historika.	
3.	Hrob Zsigmonda Szeghyho	cintorín reformovanej			3701	Bol príslušníkom maďarskej revolučnej	

		cirkvi				armády v roku 1848. Jeho hrob je miestom osláv výročia revolúcie 1848/49 v Uhorsku.	
V.	Križe:						
1.	Kríž s Ukrižovaným	ul. Sv. Štefana			3794/1	Kamenný kríž pred rímskokatolíckym kostolom bol postavený v roku 1907.	
2.	Kríž sedembolestnej Panny Márie - Súsošie Piety	Nám. Hrdinov			2168/1	Socha bola postavená v roku 1806. Kamenná plastika Piety pod krížom, obnovená v roku 1938, v kovovej ohrádke. Rekonštrukciu zabezpečila pani Binka Miklós.	-
3.	Kríž s Ukrižovaným	Čicovská cesta			4902/5	Prícestný kríž vyhotovený z dreva pri ceste smerom na Čičov, v chotári mesta Veľký Meder.	
VI.	Sochy:						
1.	Socha sv. Jána Nepomuckého	ul. Sv. Štefana			3731/1	Kamenná socha svätca na odstupňo-vanom štvorbokovom podstavci na dvore rímskokatolíckeho cirkevného úradu bola postavená na konci 18. st. (1783)	
2.	Socha Panny Márie	ul. Sv. Štefana			3708	Socha na vysokom stĺpe so štylizovanou hlavicou pred rímskokatolíckym cirkevným úradom bola postavená v roku 1898 pomocou Mihálya Lászlóa a jeho manželky Julianny Mészárosovej. Socha do roku 1945 bola v centre mesta.	
3.	Socha Bélu Bartóka	Nám. Bélu Bartóka			854	Socha bola postavená v roku 1992 z príležitosti 100. výročia založenia mestského speváckeho spolku L. Bárdosa. Autorom bol sochár György Lipcsey. Slávnostne bola odhalená 23.októbra 1992.	
4.	Socha Sv. Štefana	ul. Sv. Štefana			3796	Socha bola postavená v roku 2000 z príležitosti 1000. výr. vzniku uhorského štátu. Autorom sochy bol Ferenc Király, sochár maď. národnosti v Slovinsku.	

						Slávnostne bola odhalená 20.8.2000.	
5.	Socha vojvodu Arpáda	Nám. Bélu Bartóka			58/18	Socha bola postavená v roku 2008 z príležitosti stretnutia miest „Megyer“ v Karpatskej kotline. Autorom sochy bol Géza Nagy z Čičova.	
6.	Socha Józsefa Janigu	Nám. Mládeže	65	16	3095/2	Socha je na podstavci vo dvore Základnej umeleckej školy Józsefa Janigu od roku 2006. Autorom bol sochár György Lipcsey.	
7.	Drevená socha vo výklenku budovy bývalej rímskokatolíckej školy	ul. Sv. Štefana	30	336	3795/3	Škola bola zriadená v roku 1902. Drevená socha vo výklenku je umiestená na vonkajšej stene školy. Pod tým je nápis o založení dievčenskej školy.	
VII.	Pamätníky:						
1.	Pamätník obetiam 1. svetovej vojny	Nám. Hrdinov			2168/1	Pamätník bol postavený v roku 1938. Postavila ho skupina veľkomederských občanov pod vedením lekára Lászlóa Kálmána. Vtedy dostala táto časť mesta meno námestie Hrdinov. Na pamätníku sú mená vojakov /119 mien/ ktorí padli na frontoch 1. svetovej vojny.	
2.	Pamätný stĺp obetiam 2. svetovej vojny	Nám. Hrdinov			2168/1	Postavený ZO Csemadok-u v roku 1991. Autorom sochy bol dunajskostredský sochár György Lipcsey. Socha bola reštaurovaná v roku 2012.	
3.	Pamätník obetiam 2. svetovej vojny	Nám. Hrdinov			2168/1	Postavený mestom Veľký Meder v roku 2004. Na pamätníku sú mená vojakov /115 mien/, ktorí zahynuli počas 2. svetovej vojny.	
4.	Pamätník na česť udelenia privilégia mestu Matejom Korvínom	ul. Stará			2340/1	Postavený mestom Veľký Meder z príležitosti 530. výročia udelenia mestských privilégij v roku 1996. Autorom pamätníka bol sochár	

						Péter Gáspár z Bratislavy.	
5.	Pamätný stĺp deportovaných a presídlených občanov maďarskej národnosti mesta Veľký Meder v rokoch 1946-1948	Nám. Bélu Bartóka			853/1	Bol vyhotovený a odhalený v roku 1996 z príležitosti 1. stretnutia deportovaných a vysťahovaných občanov maďarskej národnosti mesta Veľký Meder.	
6.	Historický park mesta Veľký Meder	ul. Sv. Štefana			3796	V historickom parku sú uložené pamätne stĺpce z príležitosti významných výročí mesta. Napr. 730.výročie prvej písomnej zmienky mesta Veľký Meder v roku 1998, vznik spoločenských organizácií (ZO Csemadok-u, Sväz skautov) mesta.	
7.	Pamätník padlých počas 1. a 2. svetovej vojny	ul. Kostolná m.č. Ižop			272/2	Na pamätníku v podobe kríža sú mená občanov, ktorí zahynuli počas 1. a 2. svetovej vojny.	
8.	Pamätný stĺp boja za nezávislosť maďarského národa v rokoch 1848-1849	Cintorín m. č. Ižop			272/1 272/2 272/3 272/4 272/5	Pamätný stĺp v cintoríne mestskej časti Ižop bol postavený v auguste 2012. Vyhodenie iniciovalo a zabezpečilo o.z. IQUS Ižop.	
VIII	Prírodné areály:						
1.	Starý dub Mateja Korvína	ul. Promenádna			341/3	Na tomto mieste už aj v roku 1466 stal starý dub, kde prijal kráľ Matej Korvín richtára mesta predtým, ako udelil Veľkému Mederu výsadné práva. V rokoch 1989-1992 vykonané archeologické vykopávky dokázali, že v tejto časti chotára (Sárháza) sú bohaté archeologické náleziská z viacerých fáz praveku – mladšia a neskorá doba kamenná,	

						doba bronzová, doba rímska.	
2.	Archeologické nálezisko	ul. Čičovská			4934/2 4934/3 4934/4 4934/5	Z viacerých fáz praveku – mladšia a neskorá doba kamenná, doba bronzová, doba rímska a stredoveku.	

Zoznam hmotných hnutelných pamätihodností mesta Veľký Meder

Mesto : Veľký Meder
 Katastrálne územie : Veľký Meder
 Okres: Dunajská Streda

č.	pamätihodnosť	adresné údaje - adresa popisom	or.č.	súp.č.	parc.č.	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Evid. číslo Rozhodnutie obce o zápise
I.	Pamätné tabule						
1.	Pamätná tabuľa o založení cirkevnej školy	ul. Sv. Štefana	30	336	3795/3	Pamätná tabuľa bola odhalená v roku 1902 z príležitosti postavenia školy, ktorú založila grófka Adela Kőröspatoky Kálnoky.	
2.	Pamätná tabuľa o založení ZO Csemadok-u vo Veľkom Mederi	ul. Komárňanská	17	53	3071	Pamätná tabuľa na vonkajšej stene mestskej knižnici bola odhalená z príležitosti 50. výročia založenia ZO Csemadok-u v roku 1999.	
3.	Pamätná tabuľa – holokaustu	ul. Komárňanská		203	3704/1	Odhalená v roku 2004 na vonkajšej stene mestského kultúrneho strediska z príležitosti 60. výročia odvlečenia židovských spoluobčanov do koncentračného tábora Oswiečin, kde zahynulo 418 osôb. Vyhotovenie pamätnej tabule zabezpečilo mestské zastupiteľstvo vo Veľkom Mederi.	
4.	Pamätná tabuľa Györgya Besnyeiho	Stará ulica		646	2376	Tabuľa na vonkajšej fasáde kostola reformovanej cirkvi. Bola odhalená v roku 1995 na počesť prekladateľa Biblie, významnej osobnosti reformovanej cirkvi.	-
5.	Pamätná tabuľa básnika, farára rímskokatolíckej fary vo Veľkom Mederi, Jenő Farkasa.	ul. Sv. Štefana	30	336	3795/3	Tabuľa je uložená na vonkajšej fasáde rímskokatolíckej školy na počesť Jenő Farkasa, farára rímskokatolíckej cirkvi v šesťdesiatych rokoch 20. storočia, básnika, významného	

						predstaviteľa maďarskej literatúry v Československu. Pamätnú tabuľu vyhotovil Sándor Klig, segedínsky sochár. Slávnostne bola odhalená 23.júna 2006 z príležitosti 60. výročia posvätenia farára Jenő Farkasa.	
6.	Pamätná tabuľa farára rímskokatolíckej fary vo Veľkom Mederi v rokoch 1945-1948, Istvána Cseriho.	ul. Sv. Štefana	30	336	3795/3	Tabuľa je uložená na vonkajšej fasáde rímskokatolíckej školy. Bola odhalená v roku 2008. Farár István Cseri v rokoch 1945-48 sa postavil proti prenasledovaniu občanov maďarskej národnosti, preto ho v roku 1948 deportovali do Maďarska. Pamätnú tabuľu vyhotovila Kolpingová rodina Veľký Meder s podporou farnosti rímskokatolíckej cirkvi a MO Csemadok-u vo Veľkom Mederi. Tabuľa bola slávnostne odhalená 13.apríla 2008.	
7.	Pamätná tabuľa Lajosa Kazinczyho	rímskokatolícky cintorín		2993	3700	Pamätná tabuľa bola odhalená na vonkajšej strane kaplnky v rímskokatolíckom cintoríne dňa 6. októbra 2012. Lajos Kazinczy, dôstojník maďarskej armády v rokoch 1848/49, 14. aradský mučeník, z Veľkého Medera riadil vojenské manévry maďarskej armády na dolnom Žitnom ostrove.	
8.	Pamätná tabuľa deportovaných a presídlených občanov maďarskej národnosti m.č. Ižop v rokoch 1946-1948	Kostol ref. kresť. cirkvi m.č. Ižop		3042	1	Vyhotovenie pamätnej tabule bolo zabezpečené m.o. Csemadoku Ižop v auguste 2012 na pamiatku deportovaných a vysťahovaných občanov maďarskej národnosti z m.č. Ižop.	

ZOZNAM NEHMOTNÝCH PAMÄTIHODNOSTÍ MESTA VEĽKÝ MEDER
 (udalosti, názvy a pamätné dni , ktoré nemožno priradiť ku konkrétnemu miestu)

Mesto : Veľký Meder
 Okres : Dunajská Streda

Číslo	Pamätihodnosť	Časový údaj (kedy, od ktorého roku a pod.)	Význam, stručná charakteristika pamätihodnosti	Príležitosť	Evidenčné číslo	Rozhodnutie mesta o zápise
1.	Prvá písomná zmienka o názve mesta Villa Meger	1268	listina panovníka Béla IV.	Vydanie listiny - Veľký diplom		
2.	Návšteva Mateja Corvina	rok 1466	ústne podanie občanov	Zistiť pravdivosť sťažnosti obyvateľov.		
3.	Vydanie privilégia pre mesto panovníkom Matejom Corvinom	15.12.1466	historické listiny	Prijatie richtára.		
4.	Návšteva majora Lajosa Kazinczyho	máj - jún 1849	historické dokumenty	Vojenské operácie v regióne.		
4.	Návšteva hudobného skladateľa Bélu Bartóka	april - november 1910	odborná literatúra	Zbieranie ľudových piesní.		

